

de noms molt semblants i de naturalesa també afí, però és molt menys segura la identificació amb la nostra. Tant en el terreny botànic, com el parentiu, almenys pròxim, entre els mots. No estem gens segurs que no n'hi hagi en un sentit i altre en terres d'Oc i les altres franceses. Fins a l'extrem Nord del llenguadocià (a l'Orlhaguès), és temptador de veure dos NLL força antics de la forma *Senilhes*: un poble, molt a prop de la capital del Cantal, ja citat *Senilhas* en un doc. de 1269; i, una trentena de km. més al Sud (prop de Montsalvy), un «domaine ruiné» del mateix nom; Amé, *Dict. Top. du Cantal*. No cal dir que és país de molts riuetis i fins rius (aquell és vora la Cère), encara que muntanyós.

Encara que els primers passos no siguin animadors, i encara que no siguin les mateixes plantes,¹ el nom pot ser parent o igual; allò no ens ha de dissuadir de la recerca. Si la diferència fos enorme, llavors sí que a penes podrà traspasar-se el nom; si no és en broma: també el poble i els científics estan dotats d'humor; i encara que ni la santolina és un xiprer o la iva un pi; ni és el *canyís* una *canya*, tanmateix el nom n'és un derivat, i a aquells els han batejat de *chamae-cyparissus*, *chamae-pitys*. Ja veiem que el «souchet de long» que diu Mistral, no és el 'senill' però (com explica s. v. *triangle*) és el «scirpe littoral, scirpe maritime», el «carex roux»; i ja hem vist que Cavanilles posa el seu *senill* amb el «cirpo», i *càrritx/carrizo* vénen de CAREX.

Això fa que no acollim amb gaire escepticisme la pista que podria assenyalar un article del FEW (aconsellat o escrit per Bertoldi): «CINISULUS: Lot-et-G., *Toul senisclé*, m. prov. *cemisclon* (1597) 'chenopodium album', Albrecht *chesclé*» car segueix, encara que ja siguin patois d'Oïl, de l'Atlàntic o del Centre: «Ré *senile* í., La Hague *sény*, Manche *cheny*, Anjou *chenyette*, Amboise *chenyère*» (II, 687b51-60). Expliquen que les fulles del quenopodi ('peu d'ânc, gansefuss') semblen per fora com cobertes d'una polsina blanca, i per això llur nom vindria d'aquell diminutiu de CINIS, -ERIS, 'cendra'; hi comparen Lecce *cimisco* i Val di Sole *cimscli*, així com Tolosa *farmelo*. Encara s'hi pot afegir més extensió d'alguna d'aquestes formes.² I sobretot ens fa força efecte que la *Pharmacia prov* de 1597 d'ACONSTANT, que citen Bertoldi-Wartburg a través de Rolland, porti *cemisson* junt amb aquell *cemisclon*. Tanmateix tot això és el nom d'una planta d'una família, quenopodiàcies, ben diferent de les gramínies a què pertany el senill; per més que tot siguin «halòfiles», que es crien naturalment en terrenys salins, cosa que ja ens acostava més a les maresmes, i, vagament, a tota planta d'aiguamolls.

Sobre un grup de fitònims d'aspecte semblant, de parlars sobretot castellans, vaig escriure en CENIZO y CENIGLO del DCEC/DECH (v, 59-60). I, per raons semblants a les de Bertoldi-Wartburg, pensava en una tal etimologia: perquè, segons notícies d'Almeria i del DAUT, el *cenizo* es caracteritza perquè «sus hojas están siempre llenas de polvo» i «de un objeto polvoriento suele decirse que parece un cenizo», afegint els

uns que n'extrauen sosa, els altres que neix en «estercoleros y tierras viciosas» i els altres que pertany a les salsolàcies; per altra banda hi havia notícia de variants *ceñglo*, *ceñlgo*, i fins *jenyo* i *ceñizo*. Per tant «no habría dificultad en derivar *cenizo* de *ceniza*, en vista de su color ceniciento --- en cuanto a *ceñglo* --- quizá se trate del diminutivo CINISULUS 'un poco de ceniza', alterado en ambientes semicultos en **ciniclo* > *ceñglo* de donde *ceñlgo* ---». No completo el que hi deia i que valdrà més veure allà, essent coses ara de menys interès. És clar que hi ha en aquests fets castellans un nexa bastant clar amb els fets i noms francesos que hem vist; si bé ja força menys clar amb els del *senill*.

En resum i en total és de témer que no tot això sigui prou acurat botànicament i, encara més, que hi intervinguin parònims o homonímies. Que n'hi hagi de tota manera és probable, car observem en el TdF i el FEW (II, 628a, § 3) prov., alt-delfinès i mars. *cenibo*, *cenilbo* «brin de poussièr» i gc. *cenilhè* «charrier», que ens aparten del que ara interessa. Finalment jo concloïa aquell article amb una noteta sobre el nostre *senill*, amb algunes dades, i amb els mots «luego se tratará de una planta muy diferente».

Del tot, o no tant, el cas és que difícilment podrem arribar ara a conclusions etimològiques positives sobre *senill*. Serà prudent exposar o esbossar unes poques altres pistes i esquemes, deixant-les obertes o entreobertes. A base de CINISULUS el camí no estaria tancat quant al sentit; tinguem també en compte que tals plantes sovint les encenen o en fan cendres: recordem la BARRELLA. Ni tampoc formalment, sigui a base d'una mera normalització de sufix (> -ICULU), sigui per inducció d'algun altre nom. En particular pensem en el senill del Migdia del PRINC que, essent una mena de llim, verdim o alga, podria venir de CAENUM 'llot', i un *CAEN-ICULUM pare d'aquest se superposaria fàcilment amb el CINISULUS de Bertoldi.

D'altra banda tenim l'herba XENIXELL («senecio vulgaris», DFa), que té una variant *senixons* (Nebriosa, Màcer) —remetem des d'ara a aquell article—, nom que tant si ve o no del ll SENECIO, -ONIS, almenys fònicament s'acosta tant al nostre: fins i tot es podria suposar una evolució mig sàvia per part d'herboristes des del nom. *senécio* > *senisjo* > *senis*. Però aquí l'herba és encara més diferent: veg l'article ZUZÓN, DCEC i la nota 4 de CENIZO (DECH II, 32a20-27), car es tracta d'una composta, per més que sembla que el nom de *Senecio foliosus* s'hagi aplicat també a plantes com la barrella o que neixen vora la mar. Tanmateix el xenixell o herba blanca (*hierba cana*) ha de ser herba enterament diversa. La impressió és que aquesta via no promet gaire.

En contrast amb tot això hi ha una sensació de llum prometedora, en alguna forma, en un grau o altre, en el que ens expliquen MLWagner i Bertoldi (VRom v, 1940, 156, *DEtumSdo* II, 547) d'un nom de planta de Sardenya i de la punta S de la península italiana, si bé sense relacionar-ho amb el cat *senill*, del qual no semblen tenir notícia. Es tracta del logud ant.